Toolkit

Voorkom veel schade en leed door rookmelders

VERBOND VAN VERZEKERAARS

1 Inleiding

Hoe bewust zijn Nederlanders zich van de brandveiligheid van hun woningen? Doen ze aan brandpreventie, bijvoorbeeld met rookmelders? Deze toolkit gaat over woningbranden, brandpreventie en welke bijdrage verzekeraars kunnen leveren aan de installatie van (functionerende) rookmelders in alle woningen in Nederland.

Regelmatig wordt ons land opgeschrikt door een brand, die zorgt voor veel leed en schade. Vooral woningbranden met dodelijke slachtoffers hebben een enorme maatschappelijke impact. Zo wekte de brand in 2009 in Kampen veel beroering. Er kwamen vier kinderen uit één gezin om het leven. Het gevolg was dat het risicobewustzijn tijdelijk omhoogging. Er was binnen twee weken na de ramp geen rookmelder meer te koop in Kampen. Ook de reeks (vermoedelijk aangestoken) branden in Veendam in 2010 is groot nieuws, zeker nadat er een brandweerman was omgekomen. Voor een lokale handelaar in consumentenelektronica was dit aanleiding om gratis 300 rookmelders uit te delen met een uitgebreide brandveiligheidsinstructie.

Wat betekent een brand voor verzekeraars?

Voor verzekeraars betekent een brand dat zij de geleden schade moeten vergoeden. Schade aan huizen en inboedel (brandverzekeraars), medische kosten (zorgverzekeraars) en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (inkomens- en levensverzekeraars). Maatschappelijk gezien is de schade nog veel groter. Naast de verzekerde schade (materieel en immaterieel) is er vaak ook aanzienlijke onverzekerde schade voor de slachtoffers zelf en hoge kosten voor de inzet van brandweer en hulpverleners. En dan is er nog het leed en de maatschappelijke zorg die niet in geld uit te drukken zijn.

Voorkomen is beter dan blussen

Veel schade kan worden voorkomen. Als individuen zich beter bewust worden van de risico's kunnen ze brandgevaarlijke situaties voorkomen. Ook brandpreventie is belangrijk, zoals het ophangen van brand- en rookmelders, aanschaffen van blusdekens, bedenken en oefenen van vluchtroutes, installeren van sprinklers. Verzekeraars kunnen hieraan samen met hun maatschappelijke partners een positieve bijdrage leveren.

Waarom een toolkit over rookmelders?

Deze 'toolkit rookmelders' gaat over woningbranden en brandpreventie. De nadruk ligt op informatie over rookmelders (statistieken en kosten-baten-analyses). En op het bevorderen van plaatsing van (blijvend) functionerende rookmelders in woningen in Nederland. De 'toolkit rookmelders' geeft aan welke bijdrage verzekeraars (collectief) kunnen leveren aan de installatie van (functionerende) rookmelders in alle woningen in Nederland.

Een rookmelder heeft vooral een positief effect op het verminderen van het aantal slachtoffers. De aandacht voor meer rookmelders vergroot het (brand) veiligheidsbewustzijn bij burgers. De effectiviteit van de te ondernemen acties (zie hoofdstuk 6 en 7) wordt vergroot als verzekeraars samenwerken met andere betrokken partijen, zoals de brandweer (NVBR), het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid Nibra (NIFV), de ministeries van BZK en Veiligheid en Justitie, woningcorporaties gemeenten en maatschappelijke organisaties zoals de Nederlandse Brandwondenstichting (NBS) en de Stichting Consument en Veiligheid (C&V).

In deze toolkit wordt eerst ingegaan op het primaire doel ervan. Er staat informatie over woningbranden in Nederland en het bezit van rookmelders per woningtype. En de rol die verzekeraars spelen bij het vergroten van de brandveiligheid. Vervolgens komt de rol voor andere betrokken partijen aan bod. En hoe de samenwerking tussen hen en de verzekeraars eruit kan zien. Tot slot is er aandacht voor concrete acties en ideeën om het beoogde doel te bereiken: meer rookmelders en meer brandveiligheidbewustzijn.

Verbond van Verzekeraars, februari 2011

2 Doelomschrijving

2.1 Doel van het Verbond

Doel: (werkende) rookmelders in alle woningen in Nederland.

De kans op brand is klein, maar het potentiële leed en de maatschappelijke impact zijn groot. Brand discrimineert, want brand treft relatief vaak mensen in een sociale achterstandssituatie. Burgers nemen zelf onvoldoende maatregelen om hun (brand)veiligheid te vergroten. Om het (brand)veiligheidsbewustzijn bij burgers te vergroten zijn rookmelders een kosteneffectief middel. Uit de analyse blijkt dat de maatschappelijke baten van introductie van rookmelders in Nederland (50,7 miljoen euro) hoger zijn dan de kosten (30,6 miljoen euro).

Tot nu toe zijn er onvoldoende werkende rookmelders in Nederland. Mediacampagnes om burgers te verleiden om rookmelders aan te schaffen en te installeren werken niet en wetgeving strandt op handhaafbaarheid. Overheid en politiek roepen verzekeraars op een bijdrage te leveren, met name richting (particuliere) verhuurders en huiseigenaren. Deze bijdrage is toegezegd. Maar niet door het op grote schaal uitdelen van gratis rookmelders of het geven van premiekorting, want dat werkt niet. De businesscase sluit niet en het mededingingsrecht laat het afspraken maken over collectieve premiekorting niet toe.

De verzekerde schadelast aan huizen en inboedels neemt door verdere introductie van rookmelders waarschijnlijk niet heel (sterk) af. Toch is actie vanuit de verzekeringsbranche dringend gewenst, vanwege de grote maatschappelijke impact van een woningbrand. Bij deze actieve rol van verzekeraars past bescheidenheid. Verzekeraars zijn niet de regisseur van veiligheid in ons land. Wel kunnen verzekeraars met hun kennis, kunde en netwerk een bijdrage leveren aan het vergroten van de (brand)veiligheid. Verzekeraars gaan daarom hun maatschappelijke partners helpen bij het vergroten van het (brand)veiligheidsbewustzijn. Samen met hen streven verzekeraars binnen vier jaar naar installatie van (werkende) rookmelders in alle woningen in Nederland. Deze 'toolkit rookmelders' geeft aan welke bijdrage verzekeraars hieraan (collectief) kunnen leveren.

2.2 Doelgroepen

In de woonsituatie bestaan grote verschillen in brandveiligheid en brandveiligheidsmaatregelen, zoals rookmelders. Dat blijkt uit de beschikbare onderzoeksresultaten en cijfers. De aandacht van verzekeraars moet zich bij voorkeur richten op de volgende doelgroepen:

- huurders in achterstandswijken (met Kanaleneiland als proefproject);
- studentenwoningen;
- particuliere kamerverhuur.

Verzekeraars richten zich op deze doelgroepen, omdat zij minder preventiemaatregelen treffen, in relatief brandonveilige woningen wonen en goed benaderbaar zijn door verzekeraars.

Daarnaast moet er een effectmeting worden gedaan om te zien of de uitgevoerde acties tot het gewenste resultaat leiden. Worden rookmelders daadwerkelijk (op de juiste plek) geplaatst? Doen de rookmelders het ook (zit er een batterij in)? En neemt het veiligheidsgevoel en het veiligheidsbewustzijn daadwerkelijk toe bij de bewoners?

3 Onderzoek en cijfermatige onderbouwing

3.1 CBS Brandweerstatistiek

Vrijwel elke brand leidt tot kosten en tot (im)materiële schade, maar gelukkig niet altijd tot slachtoffers. Het CBS brengt periodiek de Brandweerstatistiek uit. Hierin is informatie opgenomen over het aantal (geregistreerde) branden in Nederland, hun oorzaak en de schade die branden veroorzaken. De informatie in de Brandweerstatistiek is gebaseerd op gegevens van de brandweer. De betrouwbaarheid van de gegevens is met name op detailniveau laag. Maar ze geven wel een beeld van het aantal woningbranden in Nederland en het verloop ervan in de tijd. In de volgende grafiek staat het aantal woningbranden tussen 1990 en 2008. Ook is het aantal woningbranden met schade weergegeven en het gemiddelde schadebedrag dat met woningbranden met schade gemoeid is. Daaronder is het aantal woningbranden uitgesplitst naar type woning: eengezinswoningen, flats en woongebouwen (bejaardentehuis, studentenflat, opvangtehuis, gezinsvervangend tehuis, pension, caravan, woonboot, asielzoekerscentrum).

Vooral het aantal branden in flats is in de jaren negentig van de vorige eeuw flink afgenomen. Rond het jaar 2000 is het aantal branden 'gestabiliseerd' op ruim tweeduizend branden per jaar. Dat is verge-

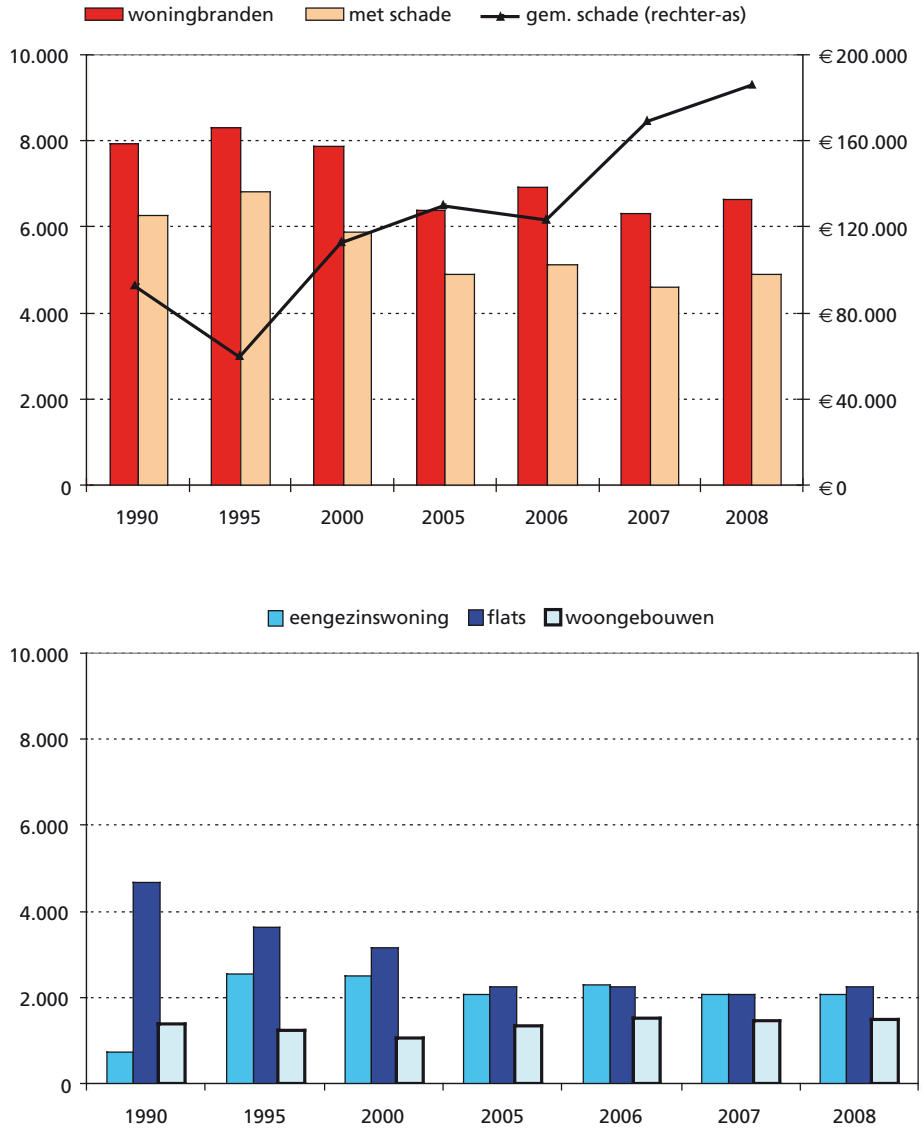

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2010), Statline Brandweerstatistiek 2008.

lijkbaar met het aantal branden in eengezinswoningen. Het aantal branden in woongebouwen is in het afgelopen decennium iets toegenomen. De gemiddelde schadelast per brand (met schade) stijgt snel en bedraagt inmiddels 190.000 euro.
In deze statistiek is helaas geen informatie opgenomen over preventiemaatregelen. Daardoor is het niet te achterhalen of de veranderingen in aantallen schaden gerelateerd zijn aan veranderingen in preventiegedrag.
Summier is in de statistiek iets opgenomen over de oorzaken van brand. De grootste categorieën in 2008 zijn 'onbekend' (32%) en 'overige oorzaken' (24%). Gevolgd door 'een defect of verkeerd gebruik' (23%), 'brandstichting' (11%), 'broei/zelfverhitting' (4%) en 'roken' (3%). Veel branden hebben een onbekende of onduidelijke oorzaak. Er is dus nader onderzoek noodzakelijk naar de oorzaken van brand om goed gerichte en effectieve maatregelen te kunnen nemen.

3.2 Fatale woningbranden

Het NIFV (2009) heeft onderzoek gedaan naar de 55 fatale woningbranden in Nederland in 2008. In totaal vielen daarbij 62 dodelijke slachtoffers. De belangrijkste oorzaken van deze branden waren: verkeerd gebruik van producten (omvallende kaarsen, vlam in de pan en kortsluiting), roken in bed of op de bank, spelen met vuur en moedwillige brandstichting.

Onderzoek van de 44 niet-opzettelijke woningbranden leert dat bewoners van (particuliere) huurwoningen (met name galerij- en portiekwoningen) een drie keer grotere kans hebben op een fatale woningbrand dan eigenaren van een koopwoning. Er vielen daarbij 49 dodelijke slachtoffers. Verder valt op dat bij 46 procent van de fatale branden geen rookmelder aanwezig was. Bij 14 procent was zeker wel een rookmelder aanwezig en bij de rest (41 procent) is dit niet bekend. Bij de zes gevallen waarbij met zekerheid rookmelders aanwezig waren, hebben er vier (67 procent) niet gefunctioneerd.

Het NIFV meldt ook dat onderzoeken uit het buitenland (Noorwegen, USA, VK) aantonen dat slechts 60-80 procent van de aanwezige rookmelders in woningen functioneert. Het NIFV beveelt aan om meer aandacht te besteden aan de aanwezigheid en het (blijvend) functioneren van rookmelders in woningen. En om meer onderzoek te doen naar het functioneren van rookmelders en de effectiviteit ervan met betrekking tot het overleven van een woningbrand (NIFV, 2009, p.8-9).

Er kan worden geconcludeerd dat brand discrimineert. Dat blijkt uit het onderzoek van het NIFV en het percentage woningen met een rookmelder per woningtype en naar sociaaleconomische achtergrondkenmerken van de bewoners. Bewoners in ach-

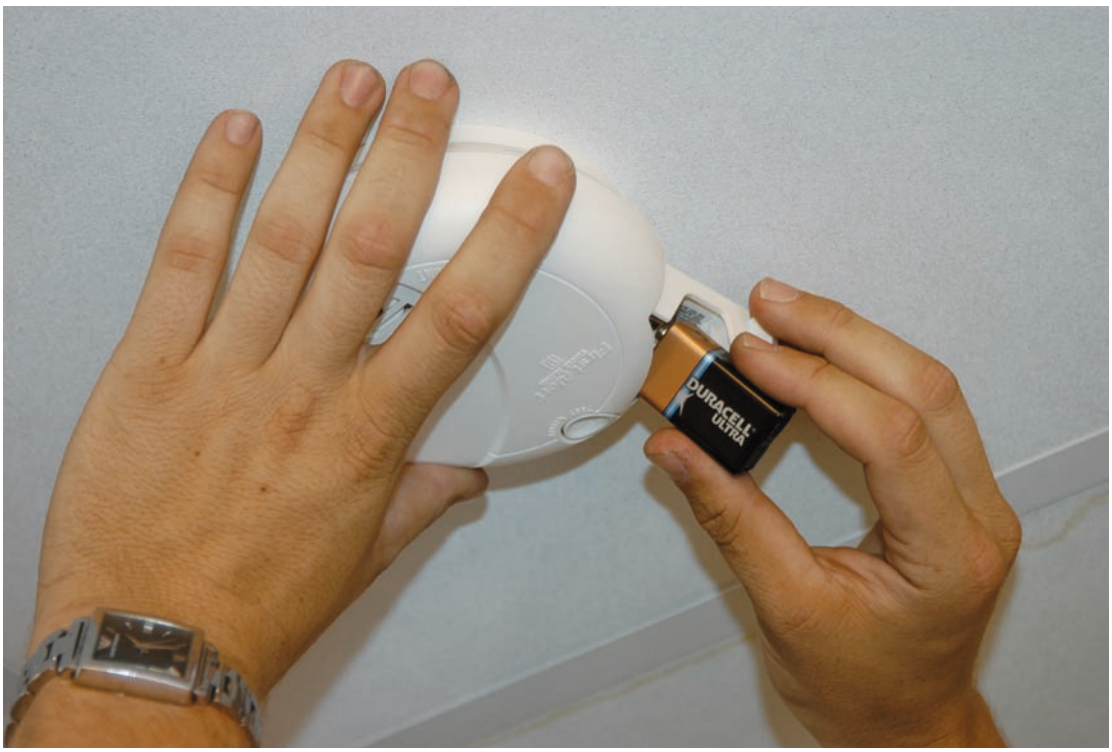

terstandswijken hebben minder preventiemaatregelen (zoals rookmelders) getroffen en een grotere kans op een (fatale) woningbrand.

3.3 Cijfers verzekeraars over (brand)preventie en rookmelders

De ministeries van BZK en Veiligheid en Justitie hebben opdracht gegeven aan het NIFV en de Brandwondenstichting voor de ontwikkeling van een 'factsheet rookmelders'. Hierbij wordt onder andere gebruikgemaakt van gegevens uit WoonOnderzoek Nederland (WoON). Daarin worden periodiek de woonwensen en woonomstandigheden in Nederland in kaart gebracht. Eén vraag betreft de aanwezigheid van rookmelders in woningen in Nederland. Daarnaast omvat het WoonOnderzoek informatie over de woningvoorraad.
Analyses voor de 'factsheet rookmelders' geven aan dat de 'discriminatie' op de woningmarkt ten aanzien van brandveiligheid groter is dan eerder werd gerapporteerd door de Brandwondenstichting. Analyse van het WoonOnderzoek toont aan dat in 65 procent van de koopwoningen in Nederland rookmelders aanwezig zijn. In 47 procent van de particuliere huurwoningen zijn rookmelders aanwezig. In aandachtswijken (W40) zijn in slechts 45 procent van de woningen rookmelders aanwezig.

3.4 Kosteneffectiviteit

In het SEO-rapport 'Brandveiligheid: wie doet wat, hoe en waarom?' (SEO Economisch Onderzoek 2009) staat een kosten-batenanalyse van een campagne voor introductie van rookmelders. Deze analyse is gebaseerd op een stimuleringsregeling van de gemeente Hoogeveen. In 2006 vergoedde de gemeente bij wijze van experiment 50 procent van de kosten van de rookmelder en liet de installatie ervan verzorgen door een erkend technisch bureau. De regeling was een succes: 25 procent van de huishoudens maakten er gebruik van. Uit de analyse blijkt dat de maatschappelijke baten van introductie van rookmelders in Nederland (50,7 miljoen euro) hoger zijn dan de kosten (30,6 miljoen euro).

Het stimuleren van het aanbrengen van rookmelders in alle woningen in Nederland is door de ministeries van VROM en BZK tot één van de speerpunten van het overheidsbeleid verheven (persbericht BZK/VROM, 30 oktober 2009). De overheid zoekt daarbij naar publiek-private samenwerking met brandweer, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties (zoals de Brandwondenstichting en Consument en Veiligheid) en het bedrijfsleven (verzekeraars, producenten van rookmelders en installateurs). In een persbericht van 30 oktober 2009 onderschrijft het Verbond dit streven.

COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement en SEO Economisch Onderzoek hebben eind 2010 een maatschappelijke kosten-batenanalyse woningbrand uitgevoerd. Hierin is gekeken naar de effecten van het plaatsen van rookmelders, sprinklers in nieuwbouwwoningen en een community safety project gericht op risicowijken. In het projectalternatief 'stimuleringsmaatregel rookmelders' ontvangen burgers voor aanschaf en installatie een subsidie van 50 procent. Hierbij zijn de maatschappelijke baten groter dan de kosten. Het positieve saldo bedraagt minimaal 2,5 miljoen euro.

4 Rol en bijdrage van verzekeraars

Brandpreventie heeft de volle aandacht van (brand) verzekeraars. Dat is begrijpelijk na het lezen van deze toolkit. De statistieken over woningbranden; de informatie over slachtoffers en schade; de kosten- en batenanalyses en de grote maatschappelijke impact liegen er niet om. Uiteraard speelt de wens tot schadelastbeperking een prominente rol, maar dat geldt zeker ook voor het maatschappelijk belang.

Samenwerking met maatschappelijke partners

Als bedrijfstak willen verzekeraars een bijdrage leveren aan de verbetering van de (brand)veiligheid en het brandveiligheidsbewustijn in Nederland. Dat wil de bedrijfstak samen doen met alle andere betrokken partijen, zoals de overheid, brandweer, woningverhuurders en installateurs. Dit alles om calamiteiten, zoals de dramatische woningbrand in Kampen in 2009 en de dodelijke brand in een studentenwoning in Groningen in 2010 zoveel mogelijk te voorkomen.

Samenwerking van verzekeraars met hun maatschappelijke partners is ook om een andere reden in het belang van de burger. Meer aandacht voor brandpreventie zorgt voor een verminderde kans op materiële en/of letselschade en dus op persoonlijke ellende. De verminderde schadelast verbetert de verzekerbaarheid en biedt op termijn ruimte voor aanpassing van verzekeringspremies.

Bij de actieve rol van verzekeraars past bescheidenheid. Verzekeraars zijn niet de regisseur van veiligheid in ons land. Wel kunnen verzekeraars met hun kennis, kunde en netwerk een bijdrage leveren aan het vergroten van de (brand)veiligheid in Nederland.

5 Rol van stakeholders

De ministeries van BZK en VROM bereiden een campagne voor ter stimulering van de inzet van (functionerende) rookmelders in alle woningen in Nederland. Dit doen zij samen met de NVBR (brandweer), de Nederlandse Brandwondenstichting, verhuurders en de Stichting Consument en Veiligheid.
Tijdens het 'symposium brandveiligheid' (30 oktober 2009) riepen de toenmalige ministeries van VROM/WWI (nu BZK) en BZK (nu VenJ) op tot een (samenwerkings)campagne om de inzet van rookmelders te stimuleren. Ook verzekeraars is gevraagd om hieraan deel te nemen. Verzekeraars en andere stakeholders reageerden positief op deze oproep. Dat bevestigde oud-minister Ter Horst begin 2010 nogmaals in de Tweede Kamer.

Rol en activiteiten van stakeholders bij campagne

Stakeholder	Rol of activiteit bij campagne
De ministeries van BZK en VenJ	Gegevensverzameling rookmelders, wettelijke voorschriften (zoals het bouwbesluit), voorlichtingscampagnes en beïnvloeding van woningcorporaties (o.a. koepelorganisatie Aedes).
NVBR (brandweer)	Deskundigheid en voorlichting aan burgers en bedrijven op het gebied van brandveiligheid, gegevensverzameling oorzaken en gevolgen van brand in woningen en partner in (brand)veilige wijk.
NIFV Nibra (Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid)	Gegevensverzameling oorzaken en gevolgen van brand in woningen (o.a. de in ontwikkeling zijnde factsheet rookmelders).
NBS (Nederlandse Brandwonden Stichting)	Voorlichting over rookmelders, risicobewustzijn en brandveilige producten.
Stichting Consument en Veiligheid	Voorlichting over rookmelders, risicobewustzijn en brandveilige producten. Centraal in de campagne van deze stichting over brandveiligheid staat de website www.woonikbrandveilig.nl. Op deze website kan de bezoeker een persoonlijk advies krijgen over het brandveilig maken van het eigen huis.
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV)	Het CCV beheert onder andere het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) en is als coördinator van de publiek-private samenwerking op veiligheidsgebied een uitgelezen partij om de verdere uitrol van de toolkit mede te begeleiden. Via het CCV zijn de genoemde stakeholders en enkele andere partijen betrokken bij het project (brand)veilige wijk.
Woningcorporaties (met name hun koepelorganisatie Aedes)	Samenwerking bij voorlichting over en installatie van rookmelders met name in risicogebieden, zoals de prachtwijken.
Koepels van particuliere verhuurders (Vastgoedbelang) en woningeigenaren (VEH, Woonbond, VVE-belang)	De overheid heeft op deze organisaties en hun huurders minder goed grip. Verzekeraars kunnen hierin een stimulerende rol spelen.
NEN	Normontwikkeling werkzame en betrouwbare rookmelders.
Onderwijs (naast het ministerie van OCW ook de LSVb)	Voorlichting aan leerlingen en studenten over gevaren van brand, bevorderen van risicobewustwording en inzet van (brand) preventiemaatregelen.
Intermediair	Kan een belangrijke schakel zijn in de uitrol richting de eindklant.
Leveranciers en installateurs:	Uitdagen tot leveren en plaatsen van kwalitatief goede brand- en rookmelders voor een redelijke prijs.

Het Verbond van Verzekeraars informeert bovenstaande stakeholders over de ontwikkeling van de toolkit rookmelders. Aan de stakeholders wordt gevraagd om nadere invulling te geven aan de toolkit. Stakeholders kunnen samen met het Verbond en afzonderlijke verzekeraars de acties en ideeën uit de toolkit gaan uitvoeren.

6 Inventarisatie van concrete acties en bestaande activiteiten

Het bevorderen van brandveiligheid in en rond het huis en het vergroten van veiligheidsbewustzijn bij bewoners is een complex proces. Verzekeraars en hun partners moeten in de veiligheidsketen met goed afgestemde of gezamenlijke initiatieven stappen zetten.
Zo heeft de brandweer in de 'Strategische Reis naar 2040' aangegeven dat hun aanpak anders moet. Nu gaat 80 procent van de inspanningen van de brandweer naar repressie en 20 procent naar preventie. Dat moet over 30 jaar andersom zijn. Dat vergt een andere houding en andere vaardigheden van brandweermensen. Om de omslag te maken zijn wel grote investeringen nodig.

Er zijn al veel maatregelen en initiatieven genomen door allerlei partijen om de brandveiligheid van woningen in Nederland te vergroten.

6.1 Stimuleren plaatsen en onderhoud van rookmelders

Verzekeraars organiseerden in 2008 een opmerkelijke actie om de brandveiligheid in woningen te vergroten: de ontwerpwedstrijd 'Mooi uit de brand'. De winnaar was Chick-a-Dee, een rookmelder in de vorm van een vogeltje. De rookmelder misstaat niet in de Nederlandse huiskamer en het alarmeert de bewoners bij rookontwikkeling als gevolg van brand. Helaas is de uitrol van deze rookmelder in 2008 niet goed tot stand gekomen. Dit kwam door organisatorische problemen en hoge uitvoeringskosten. De verbeterde versie van de Chick-a-Dee voldoet aan alle veiligheidsnormen en is weer verkrijgbaar. De Stichting Consument en Veiligheid schrijft in een persbericht over deze rookmelder: 'Als mede-jurylid van de ontwerpwedstrijd van het Verbond van Verzekeraars, onderschrijft Consument en Veiligheid het belang van het vernieuwen van een productdesign. Het vernieuwend design van de rookmelder 'Chick-a-Dee' kan mensen over de streep trekken die nog geen rookmelders thuis hebben, omdat ze de gangbare modellen uitgesproken lelijk vinden.'

Overige initiatieven om de brandveiligheid te vergroten:

- Premiekorting bij het aanbrengen van rookmelders. Diverse verzekeraars bieden hun klanten premiekorting op de inboedel- en opstalverzekering bij installatie van een rookmelder. Rookmelders zijn ook onderdeel van het Politiekeurmerk Veilig Wonen.
- Met korting verstrekken van rookmelders (en andere preventie- en blusmiddelen). Diverse verzekeraars bieden hun klanten met korting (installatie van) rookmelders aan.
- De 'mannetjes van Interpolis' hebben huis aan huis preventieadviezen gegeven en rookmelders geïnstalleerd.
- Na een intensieve en succesvolle lobby van de Nederlandse Brandwondenstichting en de Nederlandse Vereniging van Slechthorenden kunnen doven en slechthorenden rekenen op een vergoeding van de kosten voor speciale (erg dure) rookmelders voor doven en slechthorenden.

6.2 Verhogen veiligheidsbewustzijn

Het gaat niet alleen om het plaatsen van rookmelders, maar met name om het vergroten van het (brand)veiligheidbewustzijn. Een nieuwe generatie rookmelders werkt op een accu die garandeert dat de rookmelder tien jaar lang blijft werken. Deze rookmelders liggen al voor minder dan 25 euro in de winkel en massaproductie en distributie kan die prijs flink verlagen. Om het geld lijkt het daarom vaak niet te gaan. Het is veel meer de moeite die mensen – bewust of onbewust – niet willen nemen. Het gratis of met korting uitdelen van rookmelders leidt niet tot echt veiligheidsbewust gedrag. Het kan dan zelfs een negatieve keerzijde hebben: gratis rookmelders bieden een schijnveiligheid, waarna het feitelijk gedrag van mensen nog nonchalanter wordt en er meer brandrisico's ontstaan. Tijdens een brand wordt de bewoner wel gewaarschuwd, maar wel met schade als gevolg. Voorkomen blijft beter dan blussen!

Overige initiatieven om veiligheidsbewustzijn te vergroten:

- Het verspreiden van informatiefolders brandveiligheid in en rond huis.
- Informatiefolders over hulpmiddelen, zoals rookmelders en brandblusmiddelen.
- Chick-a-Dee, de rookmelder in de vorm van een vogeltje. Er is een verbeterde versie ontwikkeld, die voor 39,95 euro via internet wordt aangeboden (zie ook www.theinitiatorandcompany.nl).
- Preventieadviezen aan woningcorporaties. Risicodeskundigen van verzekeraars wijzen woningcorporaties op brandrisico's en geven advies over preventiemaatregelen.
- Tv-serie Brand! (van ASTC media in opdracht van Verbond en UNETO-VNI).

6.3 Initiatieven van derden

De volgende initiatieven van derden zijn bedoeld om het (brand)veiligheidsbewustzijn te vergroten:

- Nationale Brandpreventieweken (NIFV, NVBR, NBS, Consument en Veiligheid). In 2008 was het thema 'rookmelders' met o.a. een folder met do's & don'ts van rookmelders (http://www.brandpreventieweek.nl/download/2).
- Nationaal Brandveiligheidcongres (SBR).
- Ontruimen moet je oefenen (Stichting Consument en Veiligheid).
- Brandveilige wijk naar Engels voorbeeld. Het brandweerkorps Amersfoort stuurt al sinds 2006 speciaal opgeleide inspecteurs langs de deuren. Bij de mensen thuis wordt gekeken hoe brandveilig zij wonen: zijn de vluchtroutes vrij, staan er apparaten standby, hangen er elektriciteitsdraadjes los, zijn er stekkerdozen doorverbonden met andere stekkerdozen, zijn er (werkende) rookmelders opgehangen, etc. Dit maakt veel indruk op mensen, waardoor de boodschap beter beklijft en het gedrag echt verandert. In mei 2010 is het handboek 'Veilig wonen' gepresenteerd, waarmee de brandweer Amersfoort de opgedane kennis uitdraagt.
- Websites:
  - www.allesoverbrandveiligheid.nl (ministerie VROM);
  - www.brandpreventieweek.nl;
  - www.woonikbrandveilig.nl (Consument en Veiligheid);
  - www.brandpreventie-forum.nl;
  - www.brandpunt-preventie.nl;
  - www.preventie.nl (NCP);
  - www.checkjekamer.nl (LSVb);
  - www.brandpreventie.com (opleidingen en webshop);
  - www.rookmelders.nu (informatie over rookmelders van fabrikant First Alert).
- Bouwbesluit en gebruiksbesluit plus toelichtingen (ministerie VROM/WWI).
- Lectoraat Brandveiligheid in de bouw (Saxion Hogeschool; Ynso Suurenbroek).
- Lectoraat Brandpreventie (NIFV, René Hagen).
- Normen en testen brandveiligheid producten in installaties (o.a. NEN, CCV, Kiwa).
- Hennepconvenant (CCV, Justitie, gemeenten).
- De VROM-Inspectie heeft de brandveiligheidskwestie van studentenhuisvesting onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat het brandveiligheidbewustzijn onder gebruikers (studenten en huiseigenaren) laag is. Daardoor is er onvoldoende aandacht voor het voldoen aan de veiligheidseisen. Het belangrijkste verbeterpunt is het verhogen van dit brandveiligheidsbewustzijn. Bijvoorbeeld via betere voorlichting tijdens introductiedagen via studentenverenigingen en opleidingsinstellingen (zie ook LSVb; www.checkjekamer.nl). Ook de eigenaren van studentenhuisvesting moeten zich meer bewust zijn van de gevaren. Uit onderzoek volgt dat vooral particuliere eigenaren zich onvoldoende bewust zijn van de risico's. Voorlichting aan die groep is daarom extra belangrijk. Gemeenten moeten jaarlijks een handhavingbeleidsplan opstellen voor de bouwregelgeving en daarin ook aandacht besteden aan de brandveiligheid van de studentenhuisvesting en andere vormen van kamerverhuur. De VROM-Inspectie zal de gemeenten hierop uitdrukkelijk wijzen.
- De VROM-Inspectie heeft, op grond van haar onderzoek, ook nog een aantal aanpassingen geadviseerd van de huidige brandveiligheidregelgeving voor kamerverhuur. Die adviezen worden meegenomen bij het opstellen van de nieuwe voorschriften voor brandveilig gebruik.
- De Brandpreventiekrant is een gezamenlijke uitgave van Aedes en Nestas Communicatie. Woningcorporaties, gemeenten en verhuurders kunnen deze krant voor hun bewoners bestellen. De krant biedt praktijkvoorbeelden en andere nuttige informatie om brand te voorkomen en sluit aan op de Nationale Brandpreventieweek.

6.4 Gegevensverzameling

De resultaten van het onderzoek in 2009 naar brandveiligheid door SEO Economisch Onderzoek en het symposium op 30 oktober 2009 onderschrijven en onderstrepen het adagium 'meten is weten'. Recent is in de Tweede Kamer gediscussieerd over het rookmelderinitiatief. Een van de aanwezige Kamerleden betoogde dat de effectiviteit van rookmelders nog nooit in een onafhankelijk onderzoek is aangetoond. Reden temeer om te streven naar meer, meer gedetailleerde en kwalitatief betere cijfers over oorzaken van brand in combinatie met risicoclassificaties en getroffen preventiemaatregelen.

- De afdelingscommissie Brand van het Verbond van Verzekeraars neemt het voortouw om de gegevensverzameling rondom brandveiligheid te verbeteren. Daarbij zal in eerste aanzet worden gekeken naar informatie over woningbranden en rookmelders. Na een eerste interne inventarisatie wordt in overleg met stakeholders, zoals de NVBR, NIFV en het CCV, een projectgroep ingericht die de gegevensbehoefte en het huidige aanbod van cijfers over oorzaken en gevolgen van brand in kaart brengt. De projectgroep stelt ook een stappenplan op om de gegevensverzameling op het minimaal gewenste niveau te brengen, wat betreft kwaliteit en detaillering.
- In dit kader heeft het CCV het initiatief genomen tot de opzet van een platform Brandonderzoek. Dit platform mag inmiddels rekenen op constructieve steun van een brede kring belanghebbers.

7 Nieuwe ideeën en initiatieven

We moeten niet alleen omkijken naar wat is geweest en gedaan, maar ook met een frisse creatieve blik kijken naar de (nabije) de toekomst.

Voorbeelden van initiatieven en ideeën

Voorbeelden van initiatieven en ideeën die verzekeraars zelf of samen met andere partijen kunnen oppakken zijn:

- Voorlichtingsbijeenkomsten voor doelgroepen: voorlichting op scholen en via de leerlingen komt de verkregen informatie bij de mensen thuis (tot achter de voordeur). Voorlichting in prachtwijken (vooral allochtonenorganisaties).
- Inspectie brandveiligheid woningen ('vrijwillige APK voor woningen') via woningcorporatie of brandweer. Niet een verplichte APK voor elke woning, maar gerichte inspecties bij speciale gelegenheden of bijzondere risico's.
- Ontwikkeling lesmateriaal voor scholen over brandveiligheid en bewustwording.
- Installatie extra rookmelders opnemen in de 'meerwerklijst' oplevering woning (afspraken maken met Bouwend Nederland). Maak zo de consument bewust van de keuze voor minimale veiligheid (volgens de bouwvoorschriften) en betere veiligheid.
- Actief verspreiden folder over juiste plek en wijze van installatie van rookmelders in de woning en goed onderhoud (schoonmaak, testen).
- Minder eigen risico als na brand aanwezigheid van rookmelder kan worden aangetoond.
- Beloon als verzekeraar van een woningbouwcorporatie of Vereniging van Eigenaren die preventiemaatregelen rond brandveiligheid en rookmelders hebben getroffen.
- Geef voorlichting over (brand)veiligheid aan studenten tijdens de introductieweken in samenwerking met de lokale brandweer, studentenorganisaties en kamerverhuurders.
- Herken risico's. Brand ontstaat steeds vaker als gevolg van hennepkweek en XTC-labs in en rond woonhuizen. Naast morele bezwaren leidt hennepteelt ook een verhoogd brandrisico. Veel illegale aftap van elektriciteit leidt tot grote risico's op kortsluiting. Ook de combinatie tussen warmte, vocht en stroom vergroten het risico op kortsluiting en brand. Vanuit dit brede perspectief heeft het Verbond van Verzekeraars een convenant gesloten dat gericht is op wederzijde informatie-uitwisseling met politie en Justitie over de ontmanteling van hennepkwekerijen. Verzekeraars geven actieve invulling aan het convenant.
- Waardeer productveiligheid. Geef samen met de fabrikant of winkelier van elektrische apparaten, meubels of gordijnen een rookmelder aan elke klant die een brandveilig product koopt (zoals geïmpregneerde meubels en tv's).

Heeft u (nieuwe) ideeën of initiatieven om rookmelders geplaatst te krijgen in alle woningen in Nederland? Dan nodigt het Verbond van Verzekeraars u van harte uit om dit aan ons door te geven.

Voor vragen of meer informatie over deze toolkit kunt u contact opnemen met:
Verbond van Verzekeraars
drs. M. (Marko) J. van Leeuwen, telefoon: 070 – 333 86 36, e-mail: m.van.leeuwen@verzekeraars.nl